

**MINISTERUL
EDUCAȚIEI ȘI CERCETĂRII**

**REPERE METODOLOGICE
PRIVIND ORGANIZAREA PROCESULUI EDUCAȚIONAL
LA DISCIPLINA ȘCOLARĂ
GEOGRAFIE
ÎN ANUL DE STUDII 2021-2022**

Chișinău, 2021

REPERE METODOLOGICE
DE ORGANIZARE A PROCESULUI EDUCAȚIONAL LA DISCIPLINA ȘCOLARĂ
GEOGRAFIE
în anul de studii 2021-2022

Preliminarii

La 30 de ani de la independența Republicii Moldova sistemul educațional național, aflat la cea de-a patra reformă curriculară în învățământul general, este orientat spre pregătirea elevilor, astfel ca ei să devină cetățeni capabili să-și gestioneze viitorul într-un timp când revoluția digitală transformă economia și societatea, în vederea prosperității, dezvoltării economice și sociale. Obținerea independenței de către Republica Moldova în august 1991 a creat cadrul pentru implementarea reformelor social-economice și politice. Astăzi, aceste reforme țin și de atenuarea decalajului dintre educație și piața muncii, ceea ce reprezintă o provocare pentru sistemele de educație din întreaga lume, astfel încât, educația să poată oferi elevilor posibilitatea de a se orienta către formarea competențelor cerute de piață, inclusiv prin disciplina școlară - geografie.

În context, oferta educațională a ultimei generații de curricula disciplinare (ediția 2019) include finalități ce ar permite elevilor:

- să dobândească o gamă de abilități necesare pentru a reuși într-o lume modernă și globalizată;
- să primească o educație personalizată, care le permite să-și atingă potențialul maxim;
- să relaționeze cu comunitățile lor, personal și digital și să interacționeze cu oameni din diferite medii culturale;
- să învețe pe tot parcursul vieții.

Reperete metodologice de organizare a procesului educațional la disciplina școlară Geografie pentru anul de studii 2021-2022 reprezintă viziunea de ansamblu asupra modului de realizare a procesului de predare-învățare-evaluare, inclusiv în condițiile organizării procesului educațional în condiții de COVID-19, eșalonat conform următoarelor dimensiuni:

- curriculumul scris/stabilit;
- curriculumul predat/operationalizat;
- curriculumul învățat/realizat/atins;
- curriculumul evaluat.

I. Curriculumul scris/stabilit

În anul de studii 2021-2022 formatul actelor normative școlare de tip reglator, specifice disciplinei școlare, aplicate în implementarea pachetului curricular la disciplina *Geografie*, include:

1) documente curriculare specifice disciplinei:

 Curriculum la disciplina Geografie pentru învățământul gimnazial și liceal (ordinul MECC nr.906/2019) implementat în clasele V-VII și X-XII (ordinul MECC nr. 200/2021);

 Ghidul de implementare a curriculumului la Geografie, ediția 2019 pentru învățământul gimnazial și liceal, elaborat conforme curriculumului, ediția anului 2019;

https://mecc.gov.md/sites/default/files/geografie_gimnaziu_ro.pdf

https://mecc.gov.md/sites/default/files/geografie_liceu_ro.pdf

 Curriculum la disciplina Geografie pentru învățământul gimnazial (ordinul ME nr.245/2010) implementat în clasele VIII-IX (ordinul MECC nr. 200/2021);

https://mecc.gov.md/sites/default/files/geografie_tipar.pdf

2) documente reglatorii de ordin general:

✎ *Planul-cadru pentru învățământul primar, gimnazial și liceal, anul de studii 2021-2022* (ordinul MECC nr. 200/2021);

https://mecc.gov.md/sites/default/files/ordin_200_din_26.02.2021.pdf

✎ *Standardele de dotare minimă a cabinetelor la disciplinele școlare în instituțiile de învățământ secundar general, aprobate prin ordinul MECC nr.193/2019*

<https://mecc.gov.md/ro/content/invatamint-general>

✎ *Regulamentul privind evaluarea și notarea rezultatelor învățării, promovarea și absolvirea în învățământul primar și secundar* (ordinul MECC nr. 70/2020);

https://mecc.gov.md/sites/default/files/regulamentul_privind_evaluarea_si_notarea_rezultatelor_invatarii_promovarea_si_absolvirea_in_invatamantul_primar_si_secundar.pdf

✎ *Acte normative cu referire la condiții speciale de organizare a procesului educațional în învățământul general în anul curent de studii, în contextul epidemiologic de COVID-19;*

<https://mecc.gov.md/ro/content/covid-19>

✎ *Metodologia privind repartizarea timpului de muncă a personalului didactic din instituțiile de învățământ general* (ordinul MECC nr.726/2021, publicat în Monitorul Oficial nr. 186-189 art. 962);

https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=127227&lang=ro

✎ *Instrucțiunea privind procesul de selectare și organizare a disciplinelor opționale în învățământul general* (ordinul MECC nr.635/2021);

https://mecc.gov.md/sites/default/files/ordinul_mecc_instrucțiune_ore_optionale_1.pdf

Conform Planului-cadru pentru învățământul primar, gimnazial și liceal, pentru anul de studii 2021-2022, disciplina **Geografie** are statut de disciplină *obligatorie* (gimnaziu - clasa a V-a – a IX-a, liceu - modelul I, III (clasa a X-a), modelul II-2.7, clasele a X-XII-a, profil umanistic/real; modelul II-2.7.2, clasele a X-a-XII-a, profil umanistic, modelul IV), *la alegere* (modelul II-2.7.1., III – clasele a XI-a a XII-a) a ariei curriculare *Educație socioumanistică*.

Disciplinele opționale recomandate de *Planul-cadru de învățământ primar, gimnazial și liceal pentru anul de studii 2021-2022* contribuie la dezvoltarea unor competențe transversale prin prisma competențelor specifice **Geografiei**. Fiecare elev, cu excepția elevilor din clasele/instituțiile cu profil și cele bilingve, vor studia, în mod obligatoriu, o disciplină opțională, în funcție de modelul de Plan-cadru selectat pentru implementare. Disciplinele opționale: *Educație ecologică* și *Educație pentru media* (clasele a VII-VIII), *Surse de energie regenerabile* (cl.VII–IX), *Descoperă Moldova* (X-XII) având caracter integrat, pot fi predate și în cadrul ariei curriculare *Educație socioumanistică*. Procesul de organizare a activităților educaționale specifice disciplinelor opționale este reglementat de *Instrucțiunea privind procesul de selectare și organizare a disciplinelor opționale în învățământul general*.

II. Curriculumul predat/operaționalizat

II.1. Sugestii privind proiectarea didactică

Procesul instructiv-educativ este o activitate complexă, conștientă, sistematică și organizată, orientată spre realizarea unor obiective concrete și spre dobândirea de competențe.

În acest sens, **activitatea de proiectare** a procesului educațional constituie premisă și condiție în asigurarea eficienței învățării, implicând:

- ✓ cunoașterea conținutului actelor normative școlare de tip reglator, specifice disciplinei;
- ✓ analiza competențelor specifice vizate prin învățarea *Geografiei*;
- ✓ raportarea conținuturilor curriculare la *Standardele de eficiență a învățării la Geografie*;

- ✓ selectarea formelor de organizare a procesului de predare-învățare-evaluare pornind de la recomandările didacticii contemporane;
- ✓ asigurarea parcursului acțional clar privind modul de realizare a curriculumului scris.

Proiectarea didactică la disciplină va fi elaborată în baza unităților de învățare, concepute logic conform principiului de predare specific ciclului de școlaritate. Un exemplu de proiectare didactică de lungă durată este prezentat în *Anexa 4*, la disciplina Geografie: Republica Moldova și lumea contemporană (clasa a XII-a), în care apar și surse web / bibliografie, din motivul lipsei manualului în anul de studii 2021-2022. Aplicarea proiectării în baza unităților de învățare exclude obligativitatea proiectului zilnic la geografie. Proiectarea zilnică poate fi aplicată la decizia cadrului didactic, cu excepția tinerilor specialiști, cadrelor didactice fără grad didactic și cu grad didactic doi, pentru care proiectarea demersului didactic este obligatoriu (Ordinul MECC nr.1467/2019, *Cu privire la modificarea și completarea Nomenclatorului tipurilor de documentație școlară*). Este important ca, prin parcurgerea acestor etape, în cadrul unei unități de învățare, să se obțină formarea unor secvențe de competențe. Proiectul didactic realizat în baza unităților de învățare presupune ca fiecărei lecții din cadrul unității de învățare să-i corespundă una din etapele menționate sau se accepte trecerea prin toate cele trei etape la fiecare lecție.

La elaborarea oricărui model de macroproiectare la *Geografie*, se va ține cont în continuare de următoarele aspecte:

- ✓ corelarea adecvată a competențelor specifice și a unităților de competență cu conținuturile vizate și activitățile de învățare;
- ✓ stabilirea logicii succesiunii și eșalonării în timp a parcurgerii unităților de conținut;
- ✓ stabilirea unui sistem de evaluare complex.

Cadrul didactic la disciplină:

- va proiecta o evaluare inițială, desfășurată pe durata unei lecții separate sau pentru o secvență din lecție;
- va respecta cerințele față de întocmirea documentației școlare privind proiectarea demersului didactic, conform *Reperelor metodologice la Geografie* https://mecc.gov.md/sites/default/files/18_geografie_repere_metodice_2020-2021_ro_final.pdf

În atenția cadrelor didactice:

Pentru anul de studii 2021-2022 rămâne valabilă proiectarea activităților de consolidare/ aprofundare/ recuperare (la necesitate) la disciplină. În acest sens, cadru didactic:

- ✎ va **decide** cu referire la perioada activităților de consolidare/aprofundare/recuperare pentru fiecare clasă în parte, în funcție de contextul și accesul elevilor la învățământul la distanță realizat pe parcursul anului de studii 2020-2021;
- ✎ va **utiliza** recomandările din Anexele *Reperelor metodologice privind organizarea procesului educațional la disciplina școlară Geografie în anul de studii 2020-2021* (ordinul MECC nr.839/2020);

https://mecc.gov.md/sites/default/files/18_geografie_repere_metodice_2020-2021_ro_final.pdf

- ✎ va **înregistra** activitățile de consolidare/aprofundare/recuperare în catalogul școlar și în proiectarea didactică de lungă durată;
- ✎ va **reeșalona** proiectarea timpului pentru activitățile de predare-învățare-evaluare la disciplină pentru anul curent de studii, fără a modifica unitățile de competență și conținuturile prevăzute în curriculum pentru clasa respectivă.

Notă: În clasa a V-a și a X-a nu vor fi realizate activități de consolidare/aprofundare a conținuturilor curriculare;

Pe durata perioadei de consolidare/aprofundare elevii nu se notează.

La proiectarea extensiei curriculare la disciplina **Geografie**, cadrul didactic va respecta unitățile de conținut propuse pentru clasele a XI-a și a XII-a, prevăzute pentru extensie curriculară.

La proiectarea demersului didactic pentru elevii/ elevele cu cerințe educaționale speciale cadrul didactic la disciplină:

- ✎ **va consulta** Ghidul metodologic *Individualizarea procesului educațional prin adaptări curriculare*, aprobat prin ordinul MECC nr. 671/2017 (<https://mecc.gov.md/ro/content/resurse-pentru-cadre-didactice-generale>);
- ✎ **va respecta** procedurile de adaptare sau modificare a curriculumului. Modificările curriculare pot fi realizate prin simplificare (reducerea parțială a gradului de complexitate a finalităților și/sau conținuturilor), prin comasare (la nivel de plan-cadru sau disciplina școlară) sau prin excludere (la nivel de plan-cadru sau disciplina școlară) în funcție de potențialul de învățare și particularitățile individuale de dezvoltare ale elevului/elevei, stabilite conform *Raportului de evaluare complexă* (elaborat de Serviciul de Asistență Psihopedagogică) și a recomandărilor comisiilor de profil din instituție;
- ✎ **va solicita** administrației instituției stabilirea unor mecanisme de colaborare cu specialiștii Serviciului de Asistență Psihopedagogică privind asistența metodică în elaborarea curriculumului adaptat/modificat în vederea asigurării incluziunii educaționale a acestor elevi/eleve.

II.2. Sugestii metodologice privind procesul de predare-învățare

În vederea organizării unei instruirii moderne, prin intermediul **Geografiei școlare**, sunt recomandate:

- Utilizarea corectă a TIC în formarea și evaluarea competențelor specifice la geografie, ce se regăsesc în *Repere metodologice privind organizarea procesului educațional la Geografie, anul de studii 2017-2018* (https://mecc.gov.md/sites/default/files/geografie_ro.pdf).
- Eficientizarea temelor pentru acasă la geografie în *Repere metodologice privind organizarea procesului educațional la Geografie, anul de studii 2018-2019* (https://mecc.gov.md/sites/default/files/19_geografie_ro_2018-2019_final.pdf).

Profesorul de geografie trebuie să conștientizeze că are roluri multiple în procesul de predare-învățare-evaluare: de transmițător de cunoștințe, ghid, sfătuitor, colaborator sau chiar receptor de informații din partea elevilor. În calitate de cadru didactic, el trebuie să realizeze activități didactice care să stimuleze o învățare conștientă și activă, utilizând noile mijloace ale tehnologiei informației și recomandările Ghidului de implementare a curriculumului la disciplină, inclusiv și în condiții de proces educațional la distanță.

În ceea ce privește domeniul învățării, distincția esențială se face între trei tipuri de învățare, inclusive pentru disciplina școlară - geografie (Silberman, 2006):

- Învățarea cognitivă (achiziții și utilizare de cunoștințe/informații/concepte);
- Învățarea comportamentală (competența în arii specific de performanță denumită);
- Învățare afectivă (atitudini, emoții, preferințe).

Fiecare dintre ele operează, în mod evident, specific, dar sunt interconectate pentru determinarea performanțelor elevilor, ponderea lor fiind diferită contextual. Spre exemplu, obiectivele din aria învățării afective sunt prioritare atunci când diferența dintre starea actuală și starea dorită se află la nivelul lipsei dorinței/motivației de a face un anumit comportament, cele din sfera învățării cognitive sunt prioritare când diferența este din pricina unei lipse de cunoștințe, iar cele din aria comportamentală atunci când diferența este din cea a lipsei de abilități.

În termenii proceselor pe care le activează, ne poate fi utilă celebra taxonomie a lui Bloom, mai ales în forma ei revizuită în 2001 de Anderson și Kratwohl, prezentăm mai jos un exemplu de corelare a acestor dimensiuni pentru clasa a XI-a (tabelul nr.1).

Tabelul nr. 1 Dimensiunea proceselor cognitive, adaptată după Anderson și Kratwohl (2001)

Reactualizează	Înțelege	Aplică	Analizează	Evaluează	Crează
Recunoaște (identifică) Își reamintește	Interpretează (clarifică, parafrazează, reprezintă, translatează) Exemplifică Ilustrează Clasifică Compară Explică	Execută Implementează (folosește)	Diferențiază (distinge, selectează) Organizează (structurează, integrează) Atribuie	Verifică (monitorizează, testează, detectează) Critică (judecă)	Generează Planifică Produce
Clasa a XI-a. Unitatea de conținut: Probleme actuale: epuizarea unor resurse minerale, degradarea resurselor naturale.					
Recunoaște clasificarea resurselor naturale după gradul de epuizare.	Explică cauzele care contribuie la epuizarea unor resurse minerale (petrolul, unele resurse metalifere).	Folosește datele statistice care reflectă raportul dintre producția și consumul unor resurse minerale pe regiuni ale Terrei (de exemplu, raportul dintre producția și consumul de petrol pe regiuni ale Terrei) și stailește tendințele.	Distinge consecințele degradării resurselor naturale, în special ale celor care sunt indispensabile omenirii pentru obținerea hranei.	Judecă în ce măsură energiile alternative pot înlocui energia clasică obținută pe baza combustibililor fosili	Generează un plan de acțiuni cu privire la utilizarea rațională a resurselor naturale.

Competențele, valorile și atitudinile de care au nevoie elevii pentru a reuși în contextul schimbărilor constante nu pot fi formate în întregime prin intermediul disciplinelor școlare clasice. Sunt evidențiate o serie de tendințe majore ce generează modificări ale scopurilor educației, printre care putem menționa: *accentul pus pe abilitățile de ordin înalt și pe capacitățile cross-curriculare; integrarea disciplinelor; legăturile constante cu comunitatea; folosirea tehnologiilor în predare-învățare-evaluare; accentul pus pe învățarea activă și prin cooperare; importanța evaluării performanțelor* ș.a. În acest context, tot mai frecvent se face trimitere la conceptul și proiectele integrative de tipul STEM/STE(A)M. Conceptul STE(A)M este orientat spre formarea și dezvoltarea de competențe a celui ce învață prin intermediul activităților didactice cu un pronunțat caracter aplicativ și prin abordarea sa recomandă ca cunoștințele să fie achiziționate paralel cu formarea deprinderilor de punere în aplicare a respectivelor cunoștințe. STE(A)M este un acronim provenit de la cuvintele englezești: Science, Technology, Engineering, Arts and Mathematics.

Proiectul ca metodă de evaluare – este o lucrare complexă, cu caracter aplicativ, întocmită pe baza unei teme date, care cuprinde analiza – cauzală, cronologică, spațială – a unei probleme și un demers explicit de evoluție și de soluționare a acesteia” (Dulamă, 2013, p.318). Cu toate că proiectul este încadrat în categoria metodelor alternative sau complementare de evaluare, în activitatea didactică, el nu poate fi separat de procesul de predare-învățare, deoarece nu are ca scop doar evaluarea, ci implică și învățarea unor noi cunoștințe, dezvoltarea unor abilități, comportamente, competențe.

Categorii și tipuri de proiecte STE(A)M

Categoria de proiecte	Tipul proiectului
Investigație	Studii de caz, anchete, interviuri, reportaje, analize SWOT.
Acțiune ecologică	Acțiuni de protecție a mediului, colectarea selectivă a deșeurilor, reciclarea deșeurilor, plantarea arborilor, arbuștilor, florilor.
Activitate manuală	Îngrijirea florilor, animalelor, grădinărit (Flori/legume)
Constructive	Elaborarea posterelor, colajelor, hărților, schemelor; Alcătuirea colecțiilor (ierbare, roci, minerale, semințe ș.a.); Construirea machetelor/mulajelor/modelelor; Redactarea articolelor, revistelor.
Problemă	Rezolvarea situațiilor-problemă (prevenirea unei alunecări de teren; amenajarea unui teren poluat/inundabil; protejarea unor specii de plante/animale etc.)
Învățare	Utilizarea dicționarelor; Căutarea surselor web și a materialelor vizuale pentru un conținut tematic; Utilizarea unei aplicații software (GIS, PowerPoint, Prezi etc.)

Exemplu de proiect STEAM: Amprenta de carbon personală

Clasa a XII-a, Geografie: Republica Moldova și lumea contemporană.

Unitatea de conținut: Calitatea, valorificarea și protecția mediului aerian.

Un proiect care are scopul de a informa elevii cu privire la problemele generate de amprenta de carbon și care îi va angaja în căutarea de soluții pentru rezolvarea problemei. Elevii vor reflecta la contribuția lor personală la creșterea amprentei de carbon și vor căuta soluții pentru a reduce sau a elimina unele din cauze.

Rezultat obținut: Identificarea a cel puțin 3 obiecte personale/produse care sunt aruncate zilnic și au impact negativ asupra mediului, precum și elaborarea unui plan care va determina eliminarea/excluderea acestor obiecte/produse în gropile de gunoi ale localității.

Elevii vor lucra în grupuri și vor aplica abilități de **brainstorming, gândire critică și lucru în echipă/învățare prin cooperare** pentru a finaliza acest proiect. Elevii vor putea utiliza, de asemenea, computere, mijloace audio-vizuale (aparat de fotografiat, camere video și imprimante).

Acest proiect informează elevii despre impactul lor asupra mediului în care trăiesc. De asemenea, elevii au sarcina de a crea/elabora o prezentare orală pentru a împărtăși rezultatele obținute cu restul clasei, ceea ce va îmbunătăți **abilitățile de comunicare**.

Obiective STEAM:

Știință – Elevul va fi capabil:

- Să descrie problema amprentei de carbon și să identifice cel puțin 3 moduri în care contribuie la intensificarea amprentei de carbon.
- Să identifice soluții și să explice/justifice modul în care și-a formulat soluțiile.

- Să propună soluții pentru eliminarea sau reducerea toxinelor care contribuie la intensificarea amprentei de carbon.
- Să determine rezonabilitatea soluțiilor propuse de alți elevi.

Matematică – Elevul va fi capabil să:

- Să calculeze efectele medii pe care aceste soluții le vor avea asupra orașului, localității natale, țării și în întreaga lume.
- Să calculeze mediile, de câte ori, fiecare membru al grupului aruncă obiectele/produsele alese în decursul unei săptămâni.
- Să calculeze creșterea sau reducerea costurilor pe care le vor crea aceste modificări.

Comunicare și artă – Elevul va fi capabil să:

- Să creeze o listă de articole pe care elevii și colegii de echipă le folosesc și le aruncă zilnic.
- Să elaboreze o prezentare orală a soluțiilor și rezultatelor.

Conexiuni STEAM

Acest proiect va consolida următoarele concepte și abilități deja învățate de elev.

Tehnologie

- Să utilizeze resursele pentru a dobândi cunoștințe suplimentare.
- Să folosească mijloacele audio-vizuale și tehnologice necesare pentru a-și valida argumentele.

Rezolvarea problemelor

- Să aplice abilități de brainstorming și gândire critică pentru a identifica probleme și soluții accesibile prin discuții de grup.

Comunicare

- Să utilizeze un limbaj profesional și clar pentru a prezenta ideii colegilor de echipă.
- Prezentarea orală a proiectului colegilor de clasă.

Desfășurarea proiectului

Cum puteți reduce „amprenta de carbon” personală?

Una dintre soluții ar fi reducerea producției de deșeuri. Gândiți-vă, de câte ori, într-o singură zi aruncați obiecte la gunoi. Știați că puteți ajuta la soluționarea acestei probleme cu câteva ajustări minore ale vieții voastre de zi cu zi?

Materiale utilizate: jurnale, creioane, calculatoare, camere foto, imprimantă, markere, foarfece, lipici / bandă, avizier.

Evaluare:

- Rubrica Prezentare orală a proiectului.

Proiectul se realizează timp de 5 zile a câte 50 de minute de lucru în sala de clasă.

1-a zi. Profesorul introduce subiectul „amprentei de carbon”, prezentând un videoclip informativ cu efectele pe care această problemă le creează asupra mediului și asupra organismelor vii. Se recomandă prezentarea unui videoclip cu o durată de până la 15-20 de minute.

Următorul link este o sugestie video excelentă care explică originile contribuției umane la emisiile de carbon; <https://www.youtube.com/watch?v=VTfgNFzIDBM> (09:59).

După vizionarea videoclipului, ar trebui inițiată o discuție în clasă pentru a vorbi despre ceea ce se face pentru a ajuta la reducerea diferitelor activități ale producției de carbon; Exemplele includ mașinile electrice, eforturile de reciclare etc.

Ar trebui inițiată și o discuție cu privire la severitatea acestei probleme. Acest lucru îi va ajuta pe elevi să se gândească la modalități prin care pot contribui și ei prin efort propriu. Odată ce această introducere a fost finalizată, profesorul poate apoi să inițieze lucrul asupra proiectului. Elevii ar

trebui apoi repartizați în grupuri de 3 sau 4 elevi. Sunt explicate sarcinile de lucru în cadrul grupurilor.

2-a zi. Elevii realizează brainstorming-ul în cadrul grupurilor, despre obiectele/produsele pe care le folosesc și aruncă zilnic și care contribuie la intensificarea amprenteii lor de carbon. Contribuțiile lor individuale și de grup ar trebui să fie înregistrate în jurnalele lor, împreună cu de câte ori pe săptămână aruncă aceste obiecte sau produse. Elevii vor putea apoi să selecteze articolele pe care ar dori să le modifice sau să le elimine (minimum 5 articole).

Elevii vor calcula apoi mediile, de câte ori fiecare membru al grupului aruncă obiectele alese într-o săptămână. Aceste informații trebuie utilizate pentru a calcula media numărului de articole utilizate într-o lună, un an și 10 ani. Un alt calcul care trebuie abordat sunt diferențele de cost pe care le vor face aceste acomodări.

3-a zi. În a 3-a zi, elevii ar trebui să lucreze la prezentările lor de pe tabloul de afișe. Elevii pot aduce obiecte/produse. Cei care nu au adus obiecte pot folosi computerele pentru a imprima imagini care corespund listei lor. Elevii își vor completa afișele și scenariile de prezentare orală până la sfârșitul perioadei de curs.

4-a zi. Elevilor ar trebui să li se acorde o perioadă scurtă de timp pentru a-și finaliza prezentările, precum și pentru a se pregăti de prezentarea orală. Fiecare prezentare ar trebui să dureze 5-6 minute!

5-a zi. Astăzi ar trebui să fie ultima zi a prezentărilor. Dacă timpul permite, prezentarea unui alt videoclip sau documentar despre eforturile depuse pentru a reduce producția de carbon și deșeurile ar fi utilă pentru a arăta elevilor eforturile de reducere pe o scară mai mare.

Extensie.

Elevii pot dezvolta sarcina mai departe inventând un produs care va ajuta la reducerea deșeurilor de carbon. Invenția poate fi explicată printr-un eseu împreună cu o imagine a produsului sau elevul poate crea un model al produsului acasă și poate face o prezentare orală a invenției de 3 minute în fața clasei.

De asemenea, elevii pot alege să investigheze amprenta de carbon a unei mari corporații și dacă se iau măsuri pentru a reduce această problemă – de exemplu, corporația XEROX.

Evaluare. Prezentarea orală a proiectului.

Prezentare orală			
	Foarte bine - 15 puncte	Bine - 12 puncte	Satisfăcător - 9 puncte
Livrare	Elevul folosește contactul vizual direct și rareori aruncă o privire asupra notițelor. Vorbește clar, cu flexiune și accentuează punctele-cheie. Prezintă cunoașterea și înțelegerea subiectului abordat.	Elevul vorbește cu o variație satisfăcătoare a volumului și a flexiunii. Folosește contactul direct pentru cea mai mare parte a prezentării. Face trimitere ocazional la notițe.	Elevul rareori aruncă o privire spre public pentru a face contact vizual. Citește din notițe. Inflexiunea vocală este minimă. Elevul nu arată o înțelegere completă a subiectului.
Conținut/ Organizare	Elevul oferă un scop clar și folosește exemple pertinente pentru a explica în continuare argumentul său.	Elevul are o înțelegere generală a subiectelor oferite.	Dovezile și conținutul furnizat de elev sunt insuficiente și nu susțin idei sau concluzii.

Concluzii	Informațiile pe care le oferă elevul îmbunătățesc și consolidează în mod semnificativ înțelegerea publicului asupra subiectului. Elevul răspunde la orice întrebări pe care le poate avea audiența, venind cu răspunsuri eficiente și informative. Elevul manifestă entuziasm pe parcursul întregii prezentări.	Elevul oferă câteva repere interesante în timpul prezentării sale. Elevul este capabil să răspundă la întrebările pe care audiența le poate avea cu o scurtă explicație. Elevul arată entuziasm cu privire la câteva dintre punctele date.	Elevul are dificultăți în a explica punctele cheie ale prezentării. Elevul arată un entuziasm minim cu privire la subiect. Înțelegerea subiectului de către elev este mai puțin decât satisfăcătoare.
------------------	---	--	---

Autoevaluare – Metoda jurnalelor (Jurnalul de învățare școlară; Jurnal de reflecție zilnică; Jurnalul autoreflexiv; Jurnalul reflexiv)

Conținuturile lucrărilor practice, ca determinantă a curriculumului operaționalizat, au statut obligatoriu, caracter aplicativ și contribuie nemijlocit la formarea și dezvoltarea competențelor participative la viața socială, la transpunerea cunoștințelor funcționale în practică, fiind realizată în bază de exerciții, probleme, investigații, activități de cercetare, excursii, vizite de studiu.

Atenție! În Clasa a VII-a sunt proiectate conform curriculumului 2 lucrări practice, inclusiv pentru instituțiile cu predare în limba rusă:

1. *Rețeaua de grade aplicată în determinarea coordonatelor geografice (lucrare practică).*
2. *Zone climatice descrise conform algoritmului (lucrare practică).*

Managementul didactic al lucrărilor practice presupune, din partea profesorului:

- respectarea timpului alocat – 45 de minute, desfășurate obligatoriu în cadrul orei la clasă, minimum 15 minute sincron în cazul procesului educațional la distanță;
- respectarea subiectelor propuse – pornind de la cunoștințele însușite anterior de elevi sau care urmează să fie însușite în timpul desfășurării lucrării practice;
- informarea din timp a elevilor cu obiectivele lucrării, precum și cu importanța practică a ei (aplicabilitatea);
- elaborarea sarcinilor de lucru orientate spre formarea, dezvoltarea priceperilor, deprinderilor practice, atitudinilor, conform cerințelor curriculare;
- aplicarea lucrului diferențiat, pentru a implica în activitate toți elevii;
- reorientarea strategiilor în cazul procesului educațional la distanță;
- selectarea adecvată a competenței vizate și a tipului de lucrare practică.
- Rezultatele obținute la lucrarea practică se apreciază cu note și se înscriu în catalogul școlar, fiind argument pentru calcul la încheierea mediilor semestriale, conform prevederilor *Regulamentului privind evaluarea și notarea rezultatelor școlare, promovarea și absolvirea în învățământul primar și secundar*. Pentru elevii cu CES se va folosi aceleași criterii de evaluare, dar aplicat în baza planului educațional individualizat (PEI).
- Notele de la lucrările practice se înscriu în catalog la data efectuării acestora, în termen de cinci zile lucrătoare.

N.B. Aspecte metodologice în proiectarea lucrărilor practice, cu exemple de sarcini, pot fi găsite în *anexele reperelor metodologice*.

Agenda activităților educaționale de promovare a educației geografice în învățământul general:

- ✓ desfășurarea activităților extracurriculare consacrate „Zilei mediului”, „Zilei Pământului”;
- ✓ participarea, încadrarea elevilor/instituției de învățământ în:
 - a) proiecte devenite tradiționale în învățământul secundar general, cum ar fi „Eco-școala” sau „Biomasa”, care dispun de o coordonare științifică exterioară și presupun realizarea unor activități de colectare a diferitor materiale, de economisire și protecție a resurselor mediului înconjurător;
 - b) proiecte cu tematică referitoare la elementele orizontului local, cum ar fi „Geografia localității natale”, ce contribuie la stimularea percepției geografiei orizontului local și a localității/microsectorului în cadrul raionului/municipiului într-un mod conex;
 - c) Concursul Național: *Mediul și dezvoltarea durabilă*;
 - d) Orele opționale din aria curriculară *Educație socioumanistică*, recomandate în *Planul-cadru pentru învățământul primar, gimnazial și liceal, anul de studii 2021-2022*.

II.2. Aspecte didactice și de management curricular la disciplină

În atenția comunității educaționale a profesorilor de geografie: în anul de studii 2021-2022 se recomandă:

- tematici de cercetare profesională:

- *Integrarea proiectelor STEAM în cadrul demersului didactic la Geografie.*
- *Formarea competențelor specifice disciplinei Geografie prin conexiuni interdisciplinare.*
- *Practici de valorificare eficientă a resurselor TIC la Geografie în diverse contexte de organizare a procesului educațional.*
- *Instrumentele evaluării competențelor la geografie versus finalități.*
- *Normarea eficientă a temelor pentru acasă la geografie, în vederea asigurării calității procesului de predare-învățare-evaluare.*

- tematici de cercetare profesională la nivel de OLDSI:

Atestarea cadrelor didactice la geografie: selectarea corectă produselor, exersarea studiilor de caz și situațiilor didactice.

Tematicile de cercetare sugerate vor avea rolul de extindere a experiențelor didactice și metodologice în activitatea Comisiilor metodice din instituțiile de învățământ, raionale/ municipale precum și în activitatea responsabililor de procesul educațional la Geografie din cadrul Organelor locale de specialitate din domeniul învățământului (OLSDI).

În scopul asigurării organizării procesului educațional la Geografie, în anul curent de studii, directorul adjunct din cadrul instituțiilor de învățământ secundar general, coordonator la disciplină, va respecta următoarele aspecte:

- monitorizarea organizării procesului educațional la disciplină, asigurând calitatea realizării lui, atât la clasă, cât și în cazul organizării învățământului la distanță;
- verificarea și coordonarea proiectelor de lungă durată la disciplină, în corespundere cu *Reperetele metodologice de organizare a procesului educațional la Geografie*;
- verificarea proiectelor didactice, punând accent pe continuitatea implementării curriculumului prin consolidarea unităților de conținut din perioada instruirii la distanță;
- evaluarea calității demersului educațional la disciplină prin asistențe la orele desfășurate la clasă/la distanță - sincron;
- asigurarea funcționalității unui sistem instituțional de evaluare la disciplină, prin monitorizarea realizării în mod ritmic a evaluării produselor curriculare pe parcursul semestrelor; prin elaborarea orarului evaluărilor sumative la disciplină, în vederea neadmiterii desfășurării a două

probe de evaluare într-o zi la aceeași clasă; prin validarea instrumentarului de evaluare sumativă aplicat la clasă/la distanță;

- asigurarea organizării etapei locale a olimpiadelor/concursurilor la disciplină;
- coordonarea și monitorizarea activității Comisiei metodice la nivel de instituție școlară, inclusiv, planificând activități de dezvoltare a competențelor digitale a cadrelor didactice la disciplină.

III. Curriculum evaluat

Evaluarea rezultatelor școlare se realizează în conformitate cu *Regulamentul privind evaluarea și notarea rezultatelor școlare, promovarea și absolvirea în învățământul primar și secundar, (Ordinul MECC nr. 70/2020)*.

Tehnologia unei evaluări fondate la geografie trebuie să respecte relația:

- ✓ *Competență specifică/unitatea de competență care urmează să fie evaluată;*
- ✓ *obiective de evaluare;*
- ✓ *proba de evaluare și sarcinile;*
- ✓ *barem analitic de apreciere;*
- ✓ *convertirea punctajului acumulat în notă.*

Evaluarea rezultatelor învățării la *Geografie* are drept scop determinarea nivelului de dezvoltare a competențelor specifice și a unităților de competență la disciplină; în acest sens, profesorul va proiecta activitatea de evaluare concomitent cu proiectarea demersului de predare-învățare, incluzând următoarele tipuri de evaluări:

- ✓ **evaluarea inițială** (obligatorie pentru fiecare clasă la începutul anului școlar cu o durată minimum de 15-25 minute) se organizează în formă scrisă, orală sau practică, decizia privind forma de desfășurare aparținând cadrului didactic;
- ✓ **evaluarea curentă/formativă**, ce presupune evaluarea produselor curriculare specifice pe tot parcursul unității de învățare (*exemple în anexa 2*);
- ✓ **evaluarea sumativă**, ce presupune finalul fiecărei unități de învățare.

Rezultatele obținute la evaluarea inițială nu se trec în catalog, servind ca repere pentru măsurarea progresului elevilor.

Numărul de evaluări sumative pe durata unui semestru este egal cu numărul de unități de învățare proiectate. Cadrul didactic înregistrează în catalog notele acordate elevilor la evaluările formative și sumative, respectând ritmicitatea notării conform prevederilor curriculare.

În atenția cadrelor didactice: În clasa a V-a, în vederea asigurării tranziției graduale de la evaluarea criterială prin descriptorii (în ciclul primar) la sistemul de evaluare și notare (în ciclul gimnazial), pe durata lunilor septembrie-octombrie, rezultatele învățării nu vor fi apreciate cu note. (**pct. 45,46** al **Regulamentului privind evaluarea și notarea rezultatelor învățării, promovarea și absolvirea în învățământul primar și secundar**). De asemenea pe durata lunilor noiembrie-decembrie nu se vor înregistra în catalogul școlar notele insuficiente la evaluările sumative, cadrele didactice realizând repetat proba de evaluare cu același grad de complexitate. Se recomandă diversificarea instrumentelor și formelor de evaluare prin adaptarea acestora contextelor de învățare ce reies din Modelul de activitate adoptat la nivel de instituție.

NB! Pentru clasa a V-a *Lucrarea practică „Orientarea în orizontul local” nu va fi apreciată cu notă. Iar prima Evaluare sumativă se va realiza în luna noiembrie.*

Componenta evaluare la disciplină va fi realizată în baza instrumentarului didactic aprobat – *Standardele de eficiență a învățării și Referențialul de evaluare*, ce permite determinarea performanțelor realizate în învățarea, explorarea și interpretarea fenomenelor geografice.

Tezele semestriale în învățământul liceal, în anul de studii 2021–2022, vor fi organizate conform curriculumului disciplinar, ediția 2019, în conformitate cu Anexa la *Planul-cadru pentru învățământul primar, gimnazial și liceal, anul de studii 2021-2022*, aprobat prin ordinul MECC nr.200 din 26.02.2021. Pentru Modelul IV (general) de Plan cadru în învățământul liceal, disciplina la solicitare la tezele semestriale din sesiunile de iarnă/vară va fi selectată de către elevi, în mod individual, din lista disciplinelor școlare, **inclusiv Geografie**, care se studiază în învățământul liceal la profilul Real, Umanist, Arte și Sport. Pentru instituțiile de învățământ ce implementează *Modelul I Plan-cadru 2.6.* elevii clasei a XI-a, profil umanist, au posibilitatea să susțină, la teza de iarnă, disciplina specifică profilului, *Geografie*; la sesiunea de vară-susțin teza la Geografie elevii clasei a X-a și la alegere elevii din clasa a XI-a, profil real. Pentru *Modelul II Plan-cadru 2.7.*, la sesiunea de iarnă, vor susține teza la Geografie elevii din clasa a X-a, profil umanist, iar la sesiunea de vară-elevii clasei a XI-a, profil real/umanist. *Modelul II Plan-cadru 2.7.1./2.7.2.*, la sesiunea de iarnă, vor susține teza la Geografie elevii clasei a X-a, profil umanist, iar la sesiunea de vară-elevii clasei a XI-a, profil umanist. *Modelul III Plan-cadru 2.8.*, la sesiunea de iarnă, vor susține teza la Geografie elevii clasei a X-a, profil umanist.

Instrumentele de evaluare aplicate în cadrul tezelor semestriale vor include:

- matricea de specificație (o singură matrice de specificații pentru toate variantele de teste elaborate);
- obiectivele de evaluare (corelate cu competențele/unităților de competență);
- testul pentru teză (nu mai mult de două variante de test pentru o clasă);
- baremul de corectare pentru fiecare variantă de test;
- schema de convertire a scorurilor în note este alcătuită doar după ce testele sunt verificate de către profesor. Schema este aprobată de conducătorul instituției de învățământ.

Testul ca instrument de evaluare poate fi aplicat la realizarea diferitor tipuri de evaluări după momentul desfășurării. Se utilizează predominant la evaluările inițiale și sumative, iar recomandat ca structură pentru clasele de liceu este modelul de test pentru examenul de BAC, publicat anual pe www.aeeedu.md.

Exemple de activități de evaluare utilizate în cadrul învățământului la distanță: <https://forms.gle/qvYmbfXiFdqa8oTm7>

IV. Temele pentru acasă la geografie

Pentru eficientizarea temelor pentru acasă la geografie se respecta *Instrucțiunea privind managementul temelor pentru acasă, în învățământul primar, gimnazial și liceal*, ordinul MECC nr. 1249 din 22.08.18. (https://mecc.gov.md/sites/default/files/instrucțiune_teme_pentru_acasa.pdf)

Recomandări generale la nivelul disciplinei Geografie:

Volumul temelor pentru acasă la geografie nu trebuie să depășească 1/3 din volumul sarcinilor realizate în clasă, pe parcursul lecției.

La formularea temelor pentru acasă profesorul va ține cont de:

- indicarea algoritmului de realizare a temei pentru acasă în corespundere cu tipurile de sarcini;
- motivarea elevilor pentru realizarea temelor (stimularea curiozității, exersarea abilităților, autoevaluarea, promovarea evaluării reciproce);
- diferențierea sarcinilor pornind de la nivelul de dezvoltare a colectivului de elevi și de la diversele niveluri de cunoaștere (de la reproducere la creativitate).
- selectarea tipurilor de sarcini în corespundere cu aspectele procesului educațional (asimilarea conținutului, formarea unităților de competență și respectiv a competențelor specifice ale disciplinei pentru ciclul gimnazial și liceal) și cu particularitățile de vârstă ale elevului;

În perioada de vacanță, după probele de evaluare sumativă, în zilele de activități transdisciplinare, temele pentru acasă sunt interzise, precum și pentru clasa a V-a pe parcursul lunii septembrie-octombrie.

Se recomandă alternarea temelor clasice, tradiționale cu cele cu caracter practic-aplicativ, legate de viața reală (proiecte, machete), respectându-se preferințele și interesele elevilor. Se va face diferențiere între teme zilnice și teme cu termen lung de realizare (săptămânal, bilunar, lunar, semestrial).

Evaluarea temei pentru acasă se va realiza, de regulă, la fiecare lecție (în cazul învățământului clasic la clasă), ≈ 10 minute (doar tema de acasă), recomandându-se aplicarea unor tehnici de lucru în perechi sau în grupuri mici, încurajând elevii să se autoevalueze și să se evalueze reciproc, propunându-se, la necesitate, exerciții de corecție și recuperare. Evaluarea temelor pentru acasă se va face în raport cu propriile rezultate ale elevului, cu accent doar pe reușite, cu respect și apreciere pentru potențialul copilului. Se interzice strict acordarea de note insuficiente dacă elevul nu a realizat corect sau integral tema pentru acasă.

Cadrul didactic va propune, în calitate de temă pentru acasă, exerciții din manualul școlar aprobat de Minister sau creează sarcini de sine stătător. **Se interzice impunerea elevului de a realiza teme pentru acasă din suporturi didactice de alternativă, dacă elevul nu are acces la aceste surse.**

Specificul temelor pentru acasă, pe parcursul unității de învățare, este centrat pe sarcini de aplicare și analiză. La sfârșitul unității de învățare și înaintea probelor de evaluare sumative se vor oferi teme pentru acasă cu caracter de sinteză și integrare.

Tipologia sarcinilor pentru temele de acasă la geografie:

- *exerciții de cunoaștere a informației:* explicarea/ definirea noțiunilor specifice; formularea enunțurilor cu caracter științific; caracteristici ale fenomenelor proceselor de referință disciplinei (de identificare și formulare a cauzelor, consecințelor); formularea asemănarilor și deosebirilor; exprimarea argumentată a opiniei vizavi de un eveniment/fenomen/proces geografic; exerciții de determinare a schimbărilor și a relațiilor de cauzalitate în corespundere cu conținuturile studiate;
- *exerciții de aplicare a diverselor tipuri de informații:* completarea hărților de contur; explicarea/interpretarea hărților tematice, diagramelor, statisticilor, schemelor, climogramelor, etc; completarea hărților tematice, diagramelor, tabelor; studiu în baza vizitelor la instituții specializate;
- *exerciții de sinteză a diverselor tipuri de informații:* text argumentativ; eseu; proiecte educaționale.

V. Asigurarea didactică

În anul de studii 2021-2022, în scopul realizării procesului educațional la *Geografie*, rămân în vigoare sursele didactice:

Geografie, manual pentru clasa a V-a, P.Prunici, Z. Calanda, M. Prunici, N. Rîmbu, Editura Lumina, 2020;

Geografia continentelor și oceanelor, manual pentru clasa a VI-a, N. Odoleanu, M. Jioara, L. Ungureanu, R. Calmăș, Editura ARC, 2017;

Geografia continentelor și oceanelor, manual pentru clasa a VII-a, N. Odoleanu, V. Sochircă, L. Ungureanu, C. Marian, Editura Arc 2018;

Geografie fizică a Republicii Moldova, manual pentru clasa a VIII-a, V. Sochircă, N. Odoleanu, N. Boboc, C. Mihailescu, Editura Știința 2019;

Geografia umană a Republicii Moldova, manual pentru clasa a IX-a, V. Sochircă, M. Mâtcu, Editura Arc, 2016;

Geografie, manual pentru clasa a X-a, N. Volontir, I. Boian, A. Lungu, Editura Litera, 2020;

Geografia umană a lumii, manual pentru clasa a XI-a, S. Ciubara, Z. Calanda, M. Primenciuc, Editura Lumina, 2014;

Geografia mediului, manual pentru clasa XII-a, I. Codreanu, S. Roșcovan, Bons Offices, 2015.

Toate manualele școlare la disciplina Geografie aprobate de MECC, pot fi accesate și utilizate în format digital, pe <http://ctice.gov.md/manuale-scolare>.

Sunt recomandate lecțiile și resursele oferite de Biblioteca digitală - www.educatieonline.md.

NB La decizia cadrului didactic, pot fi utilizate și alte resurse de învățare.

Corina Lungu, consultant principal, MEC, GDS

Elena Sochircă, conferențiar universitar, dr.,
Universitatea de Stat din Tiraspol,
Facultatea de Geografie

Svetlana Axînti, șef direcție inspecție școlară, DGETS mun. Chișinău
profesor de geografie,
Liceul de Creativitate și Inventică „PROMETEU-PRIM”, GDS

Elena Beregoi, director, IPLT „Mihail Kogălniceanu”,
profesor de geografie, GDS.

Clasa a VII-a

Lucrarea practică nr.1

Conținutul: Rețeaua de grade aplicată în determinarea coordonatelor geografice

Competența specifică:

2. Raportarea realității geografice la suporturi statistice, grafice și cartografice, dovedind spirit analitic și practic

Unități de competență:

2.2. Rezolvarea exercițiilor geografice în baza suporturilor statistice, grafice și cartografice

2.1 Localizarea elementelor realității geografice pe reprezentări cartografice conform coordonatelor geografice

Resurse procedurale: observația, discuția dirijată, analiza hărților, exercițiul.

Resurse materiale: hărți tematice, atlasul geografic școlar, rigla, calculator de buzunar,

Sarcini:

1 Determină coordonatele geografice ale orașelor: Lima, Rio de Janeiro (America de Sud), Alger (Africa), Sydney (Australia). Aplică rețeaua de grade.

2 Descoperă pe Harta fizică a Americii de Sud orașele cu următoarele coordonate geografice:

a) 23° latitudine sudică, 47° longitudine vestică;

b) 11° latitudine nordică, 67° longitudine vestică;

c) 9° latitudine sudică, 74° longitudine vestică;

Localizează aceste orașe pe harta-contur.

3. Descoperă insulele ce se includ în limitele coordonatelor geografice:

a) 12°–26° latitudine sudică și 43°–51° longitudine estică;

b) 7° latitudine nordică – 4° latitudine sudică și 108°–118° longitudine estică.

Localizează aceste insule pe harta-contur.

4. Calculează desfășurarea continentului Africa de la nord spre sud, în grade și kilometri, pe meridianul de 30° longitudine estică, utilizând rețeaua de grade a hărții.

5. Calculează întinderea continentului America de Sud de la vest spre est pe paralela de 10° latitudine sudică, în grade și kilometri, știind că lungimea unui grad pe această paralelă este de 109,6 km. Aplică rețeaua de grade.

6. Un iaht turistic se deplasa din orașul port Lisabona (Portugalia) spre insula Creta. Când a ajuns în strâmtoarea Gibraltar, căpitanul, a primit un semnal SOS de pe o corabie ce naufragia. Ei au indicat coordonatele geografice ale insulei la litoralul căreia s-au adăpostit: 38° lat. N; 08° long.E. Identifică insula la țărmurile căreia se găseau naufragații.

Clasa	Competențe specifice	Unități de competență	Produse curriculare	Criterii de evaluare a produselor
aVII-a	2. Raportarea realității geografice la suporturi statistice, grafice și cartografice, dovedind spirit analitic și practic	2.1 Localizarea elementelor realității geografice pe reprezentări cartografice conform coordonatelor geografice	Hartă contur completată	<ul style="list-style-type: none"> - Identificarea poziției pe harta tematică a obiectelor geografice. - Localizarea obiectelor geografice studiate pe harta contur în corespundere cu coordonatele lor geografice. - Utilizarea corectă a semnelor convenționale în localizarea obiectelor geografice pe harta-contur.
		2.2. Rezolvarea exercițiilor geografice în baza suporturilor statistice, grafice și cartografice	Exerciții geografice	<ul style="list-style-type: none"> - Aplicarea corectă a algoritmului de rezolvare a exercițiilor; - Utilizarea corectă a elementelor matematice ale hărții în rezolvarea exercițiilor. - Realizarea corectă a calculelor.
		2.3. Caracterizarea realității geografice regionale în baza suporturilor statistice, grafice și cartografice	Rezumat	<ul style="list-style-type: none"> - Emiterea ideilor principale despre realitatea geografică în baza analizei suporturilor statistice, grafice și cartografice - Expunerea conținutului esențial logic, structurat și coerent, făcând trimitere la suporturile statistice, grafice și cartografice. - Formularea concluziilor argumentate.
	1. Interpretarea realității geografice prin mijloace și limbaje specifice, manifestând interes pentru dezvoltarea sustenabilă a mediului	1.1. Expunerea, în cuvinte proprii, a sensului termenilor geografici în caracterizarea realității geografice	Eseu structurat	<ul style="list-style-type: none"> Corectitudinea raționamentelor utilizate în cadrul argumentărilor realizate; Consecutivitatea argumentelor propuse; Corelarea logică a argumentelor formulate; Valorificarea și redarea adecvată a informației solicitate (exprimarea, expunerea, utilizarea adecvată a terminologiei).
		1.2. Clasificarea elementelor, proceselor și fenomenelor geografice, după criterii prestabilite.	Organizatori grafici de clasificare a elementelor, proceselor și fenomenelor geografice	<ul style="list-style-type: none"> - Identificarea corectă din textul manualului a elementelor/proceselor/fenomenelor geografice. - Gruparea elementelor/proceselor/fenomenelor geografice după criteriile stabilite. - Organizarea grupelor de elemente/procese/fenomene geografice în formă grafică. - Interpretarea organizatorului grafic.
		1.3. Interpretarea informațiilor despre realitatea geografică regională,	Comunicare orală	<ul style="list-style-type: none"> - Utilizarea corectă a termenilor specifici în explicarea informației despre realitatea geografică regională. - Corectitudine științifică în relatarea informației.

		utilizând termeni specifici		<ul style="list-style-type: none"> - Coerență în exprimare. - Succesiune logică a informației expuse. - Respectarea algoritmului propus. - Formularea concluziilor. - Argumentarea concluziilor.
	3.Explorarea unor situații-problemă ale mediului local, regional și global, demonstrând responsabilitate și respect față de natură și societatea umană	3.1. Recunoașterea situațiilor-problemă ale mediului la nivel regional	Proiect individual/de grup	<ul style="list-style-type: none"> - Identificarea corectă a situației problemă a mediului din textul analizat. - Enumerarea cauzelor ce a determinat situația-problemă. - Emiterea ideilor cu referire la rezolvarea situației-problemă identificată. - Expunerea conținutului esențial logic, structurat și coerent. - Respectarea etapelor în realizarea proiectului.
	4. Investigarea spațiului geografic prin conexiuni interdisciplinare, din perspectiva educației pe tot parcursul vieții	4.2. Realizarea studiilor de caz cu referire la spațiul geografic regional, utilizând conexiuni interdisciplinare	Studiu de caz	<ul style="list-style-type: none"> - Corectitudinea interpretării de către elev a studiului de caz propus; - Calitatea soluțiilor, ipotezelor propuse, argumentarea acestora; - Corespunderea soluțiilor, ipotezelor propuse pentru rezolvarea adecvată a cazului analizat; - Corectitudinea științifică și lingvistică a formulărilor; - Utilizarea adecvată a terminologiei utilizate; <p>Rezolvarea corectă a problemei, asociate studiului de caz analizat.</p>
	5. Valorificarea patrimoniului natural și cultural, sub aspect social, intercultural, antreprenorial, demonstrând spirit civic	5.2. Compararea trăsăturilor spațiului geografic regional, valorificând patrimonial mondial	Proiect elaborat	<ul style="list-style-type: none"> - Validitatea proiectului – vizează gradul în care acesta acoperă unitar și coerent, logic și argumentat tema propusă; - Completitudinea proiectului se reflecta în felul în care au fost evidențiate conexiunile și perspectivele interdisciplinare ale temei, competențele și abilitățile de ordin teoretic și practic și maniera în care acestea servesc conținutului științific; - Elaborarea și structurarea proiectului privește acuratețea, rigoarea și coerența demersului științific, logica și argumentarea ideilor, corectitudinea concluziilor; - Creativitatea – vizează gradul de noutate pe care-l aduce proiectul în abordarea temei sau în soluționarea problemei; - Calitatea produsului obținut și eficiența acestuia; - Prezentarea și susținerea publică a proiectului.

Clasa a XII-a
Lucrare practică

Conținutul: Calitatea, valorificarea și protecția mediului în comuna/localitatea natală

Competența specifică 3. Explorarea unor situații-problemă ale mediului local, regional și global, demonstrând responsabilitate și respect față de natură și societatea umană.

Unități de competență:

3.1. Argumentarea soluțiilor pentru situațiile-problemă ale lumii contemporane;

3.2. Proiectarea unor acțiuni de soluționare a situațiilor-problemă ale lumii contemporane în funcție de dinamica acestora.

Resurse procedurale: observația, discuția dirijată, analiza hărților și a surselor de informații, studiul individual, observația pe teren, fișe de observație.

Resurse materiale: hărți tematice, aplicația Google Maps,

Sarcini:

La realizarea lucrării practice cu conținutul reflectat mai sus se recomandă respectarea unui algoritm, ieșire în teren și completarea fișelor de observație.

Algoritmul:

1. Poziția geografică a comunei/localității natale, cu indicarea avantajelor și dezavantajelor din punct de vedere al impactului asupra mediului;
2. Calitatea, valorificarea și protecția reliefului. Procesele geomorfologice actuale în localitatea natală.
 - Morfodinamica actuală: riscuri geomorfologice, procesele geomorfologice actuale și formele rezultate; măsuri de prevenire și de combatere a acțiunii acestora.

De exemplu, analizarea unei ravene în teren și pe reprezentări, cu respectarea următorilor pași: stabilirea locului în care s-a format ravina; stabilirea momentului, duratei, frecvenței și perioadei formării ravinei; stabilirea condițiilor, cauzelor formării ravinei; identificarea efectelor ravinei; stabilirea tipurilor de procese și fenomene implicate; măsurarea ravinei; analiza dinamicii ravinei; analizarea proceselor geomorfologice specifice ravinei; stabilirea unui plan de amenajare a ravinei.

3. Calitatea, valorificarea și protecția aerului atmosferic în localitatea natală.

- Surse de poluare ale aerului atmosferic;
- Efectele fenomenelor meteorologice asupra componentelor mediului local; Completarea fișelor de observație asupra efectelor secetei/ploilor torențiale asupra plantelor, solului, reliefului, omului;
- Măsuri de protecție ale aerului atmosferic.

De exemplu, fișa de observație asupra efectelor secetei asupra plantelor și solului

Denumirea fenomenului observat			
Data, luna, anotimpul și locul observării			
Data căderii ultimei ploi			
Cantitatea de apă căzută pe un metru pătrat la ultima ploaie			
Modificări în aspectul pajiștii datorită secetei	îngălbenire	ofilire	uscare
Modificări în aspectul plantelor prășitoare datorită secetei	îngălbenire	ofilire	uscare
Plantele cele mai afectate de uscăciune			
Plantele cele mai rezistente la uscăciunea secetei			

Modificări în aspectul solului datorită secetei	Dimensiunea crăpăturilor	
	Densitatea crăpăturilor	

4. Calitatea, valorificarea și protecția apelor din localitatea natală
 - Surse de poluare;
 - Măsuri de protecție.
5. Calitatea, valorificarea și protecția vegetației, lumii animale și solurilor din localitatea natală.
 - Surse de poluare;
 - Măsuri de protecție;
 - Completarea unor fișe de observație cu privire la analizarea impactului antropic asupra unor asociații vegetale; asupra stării vegetației; analiza stării de eroziune a solurilor
6. Ariile protejate. Resursele naturale.
 - Elaborarea unui plan de acțiuni de protecție a ariilor protejate sau a resurselor naturale din localitatea natală.

**PROIECT DE LUNGĂ DURATĂ LA GEOGRAFIE - Republica Moldova și lumea contemporană
CLASA A XII-A, CONFORM CURRICULUMULUI NAȚIONAL, 2019**

Competențe specifice	Unități de competență	Unități de conținut	Noțiuni	ore	Data	Surse web/ bibliografice
Unitatea de învățare: MEDIUL GEOGRAFIC. CALITATEA, VALORIFICAREA ȘI PROTECȚIA MEDIULUI AERIAN ȘI ACVATIC						
1. Interpretarea realității geografice prin mijloace și limbaje specifice, manifestând interes pentru dezvoltarea sustenabilă a mediului; 3. Abordarea unor situații-problemă ale mediului local, regional și global, demonstrând responsabilitate și respect față de natură și societatea umană; 4. Investigarea spațiului geografic prin conexiuni interdisciplinare, din perspectiva educației pe tot parcursul vieții;	1.1. Explicarea unei realități spațiale investigate (direct sau indirect) prin utilizarea corectă a limbajului geografic 1.2. Ierarhizarea elementelor, proceselor și fenomenelor realității geografice după diferite criterii 1.3. Argumentarea relațiilor dintre elemente, procese și fenomene geografice prin mijloace și limbaje specifice 3.1. Argumentarea soluțiilor la situațiile-problemă ale lumii contemporane 3.2. Proiectarea unor acțiuni de soluționare a situațiilor-problemă ale lumii contemporane în funcție de dinamica acestora 4.1. Evaluarea realității	1. Învelișul geografic: părți structurale, particularități și legități.	<i>mediu geografic, mediu natural, mediu antropizat, mediu antropic.</i>	1		http://educatieonline.md/details?2239b7458f9445249533d8739ee76038
		2. Evaluare inițială Componentele mediului geografic: abiotice, biotice, antropice.		1		<i>Geografia mediului</i> , manual pentru clasa XII-a, I. Codreanu, S. Roșcovan, Bons Offices, 2015. http://educatieonline.md/details?0de7cdf3fc54401295824a76518c1129
		3. Interacțiunea dintre componentele mediului geografic la nivel local, regional și global.		1		<i>Geografia mediului</i> , manual pentru clasa XII-a, I. Codreanu, S. Roșcovan, Bons Offices, 2015. http://educatieonline.md/details?e5c6b4be03cc4554a967bc35dd58b952
		4. Mediul geografic al Republicii Moldova: particularități în context european și mondial.		1		http://educatieonline.md/details?55a03b20e8e9407faff0a2c25063785e
		5. Calitatea mediului în lume și în Republica Moldova. Monitoringul mediului.	<i>Calitatea mediului, degradarea mediului, monitoringul mediului</i>	1		http://educatieonline.md/details?31d82c122d8d4ae4b6b3bab58acff0da
		6. Calitatea, valorificarea și protecția mediului aerian.	<i>Poluarea mediului, efect de seră</i>	1		<i>Geografia mediului</i> , manual pentru clasa XII-a, I. Codreanu, S. Roșcovan, Bons Offices, 2015. http://educatieonline.md/details?cd8d2e77f2e9498d8a25eeade51b306e

	geografice a lumii contemporane realizând conexiuni interdisciplinare 4.2. Investigarea spațiului geografic aplicând conexiuni interdisciplinare.	7. Calitatea, valorificarea și protecția mediului acvatic.		1		<i>Geografia mediului</i> , manual pentru clasa XII-a, I. Codreanu, S. Roșcovan, Bons Offices, 2015. http://educatieonline.md/details?ce6742bbba4241d79314c1ad306509e3
	1.1. ;1.2.; 1.3.; 3.1.; 3;2. ; 4.2.;	8. Evaluare sumativă la unitatea de învățare: MEDIUL GEOGRAFIC. CALITATEA, VALORIFICAREA ȘI PROTECȚIA MEDIULUI AERIAN ȘI ACVATIC		1		Test complex
Unitatea de învățare: CALITATEA, VALORIFICAREA ȘI PROTECȚIA MEDIULUI ÎN LUME ȘI ÎN REPUBLICA MOLDOVA						
1. Interpretarea realității geografice prin mijloace și limbaje specifice, manifestând interes pentru dezvoltarea sustenabilă a mediului; 2. Raportarea realității geografice la suporturi statistice, grafice și cartografice, dovedind spirit analitic și practic; 3. Abordarea unor situații-problemă ale mediului local, regional și global, demonstrând responsabilitate și respect față de natură și societatea umană; 4. Investigarea spațiului geografic prin conexiuni interdisciplinare, din perspectiva educației pe tot parcursul vieții; 5. Valorificarea patrimoniului natural și	1.1. Explicarea unei realități spațiale investigate (direct sau indirect) prin utilizarea corectă a limbajului geografic 1.3. Argumentarea relațiilor dintre elemente, procese și fenomene geografice prin mijloace și limbaje specifice 2.1. Estimarea realității geografice a lumii contemporane prin raportarea la suporturi statistice, grafice și cartografice 2.3. Aprecierea realității geografice investigate prin aplicarea suporturilor statistice, grafice și cartografice 3.1. Argumentarea soluțiilor la situațiile-problemă ale lumii contemporane 3.2. Proiectarea unor acțiuni de soluționare a situațiilor-problemă ale lumii contemporane în funcție de dinamica acestora 4.1. Evaluarea realității geografice a lumii	9. Calitatea, valorificarea și protecția vegetației naturale.		1		http://educatieonline.md/details?b3fa76a2b34b41d1aac3b71f63c8f911
		10. Calitatea, valorificarea și protecția lumii animale.		1		http://educatieonline.md/details?c9d66acb6cf44c8aab2829525bb32435
		11. Calitatea, valorificarea și protecția solului și subsolului.		1		http://educatieonline.md/details?c20fa029349246aa9aa61bffcba3dd
		12. Conservarea și protecția naturii și a patrimoniului cultural.	<i>Patrimoniu natural, patrimoniu cultural</i>	1		http://educatieonline.md/details?2cca5f930a8a430184fccdef7c6746
		13. Ariile protejate în lume și în Republica Moldova.	<i>Arie naturală protejată, parc național.</i>	1		http://educatieonline.md/details?d31b0757f469402896c92dd3d04d23a2
		14. Patrimoniul mondial UNESCO: natural, cultural și mixt. Situri din Republica Moldova pe lista Patrimoniului mondial UNESCO.	<i>Patrimoniu natural, patrimoniu cultural</i>	1		http://educatieonline.md/details?c2ad4ad422a2404b9bba1cd84230e01e
		15. Calitatea, valorificarea și protecția mediului în comuna/localitatea natală (lucrare practică).		1		Repere metodologice de organizare a procesului educațional la disciplina școlară

cultural sub aspect social, intercultural, antreprenorial, demonstrând spirit civic	contemporane realizând conexiuni interdisciplinare 5.1. Evaluarea patrimoniului natural și cultural din perspectiva dezvoltării sustenabile 5.2. Realizarea proiectelor de valorificare rațională a patrimoniului natural și cultural din perspectiva dezvoltării sustenabile					geografie în anul de studii 2021-2022 (Anexa 3)
	1.1. ;1.3.; 2.1.; 2.3.; 3;1; 3.2.; 4.1.; 5;1. ; 5.2.;	16. Evaluare sumativă la unitatea de învățare: CALITATEA, VALORIFICAREA ȘI PROTECȚIA MEDIULUI ÎN LUME ȘI ÎN REPUBLICA MOLDOVA	1			Test complex
Unitatea de învățare „PROBLEMELE GLOBALE ALE LUMII CONTEMPORANE”						
Competențe specifice	Unități de competență	Unități de conținut	Noțiuni	Nr ore	Data	Surse web/ bibliografice
1. Interpretarea realității geografice prin mijloace și limbaje specifice, manifestând interes pentru dezvoltarea sustenabilă a mediului; 2. Raportarea realității geografice la suporturi statistice, grafice și cartografice, dovedind spirit analitic și practic; 3. Abordarea unor situații-problemă ale mediului local, regional și global, demonstrând responsabilitate și respect față de natură și societatea umană; 4. Investigarea spațiului geografic prin conexiuni	1.1. Explicarea unei realități spațiale investigate (direct sau indirect) prin utilizarea corectă a limbajului geografic 1.2. Ierarhizarea elementelor, proceselor și fenomenelor realității geografice după diferite criterii 1.3. Argumentarea relațiilor dintre elemente, procese și fenomene geografice prin mijloace și limbaje specifice 2.3. Aprecierea realității geografice investigate prin aplicarea suporturilor statistice, grafice și cartografice 3.1. Argumentarea soluțiilor la situațiile-problemă ale lumii contemporane	17. Modificările climatice, despădurirea și deșertificarea la nivel global, regional și local.	<i>modificări climatice globale, deșertificare</i>	1		http://educatieonline.md/details?392ca67ea83841ef84b54c146f629b9d
		18. Poluarea mediului sub aspect global și local.		1		<i>Geografia mediului</i> , manual pentru clasa XII-a, I. Codreanu, S. Roșcovan, Bons Offices, 2015.
		19. Asigurarea societății umane cu resurse naturale la nivel mondial și în Republica Moldova.	<i>criză energetică</i>	1		http://educatieonline.md/details?a01b600363ab4846ae78b2861cb756b7
		20. Asigurarea cu apă potabilă la nivel mondial și local.		1		http://educatieonline.md/details?ed66ba101b3644009af902c43d28d2c8
		21. Problema demografică și a migrației populației la nivel mondial și în Republica Moldova.		1		http://educatieonline.md/details?ed66ba101b3644009af902c43d28d2c8
		22. Problema alimentară la nivel mondial și în Republica Moldova.	<i>malnutriție</i>	1		http://educatieonline.md/details?ed66ba101b3644009af902c43d28d2c8
		23. Globalizarea și impactul ei asupra Republicii Moldova.	<i>globalizare</i>	1		
		24. Hazardurile naturale și antropice la nivel mondial și în Republica Moldova.	<i>hazard natural, hazard antropice</i>	1		http://educatieonline.md/details?c4ef318049d64878ab74af0769c330e6 http://educatieonline.md/details?99faa0fd4546491ca218addd88f577e3

interdisciplinare, din perspectiva educației pe tot parcursul vieții; 5. Valorificarea patrimoniului natural și cultural sub aspect social, intercultural, antreprenorial, demonstrând spirit civic	3.2. Proiectarea unor acțiuni de soluționare a situațiilor-problemă ale lumii contemporane în funcție de dinamica acestora	25. Decalajele social-economice dintre statele înalt dezvoltate și cele în curs de dezvoltare.		1	http://educatieonline.md/details?5eb8360717f147cab5cdd1bfe2fef9b0
	4.2. Investigarea spațiului geografic aplicând conexiuni interdisciplinare 5.1. Evaluarea patrimoniului natural și cultural din perspectiva dezvoltării sustenabile 5.2. Realizarea proiectelor de valorificare rațională a patrimoniului natural și cultural din perspectiva dezvoltării sustenabile	26. Conflictele geopolitice și pacea pe Terra. Problema terorismului.	<i>conflict geopolitic</i>	1	Studii de caz: Rolul ONU în reglementarea problemelor globale ale lumii contemporane și ale Republicii Moldova. Rolul OSCE în asigurarea securității regionale.
	1.1.;1.2. 1.3.; 2.3.; 3.1.; 3.2.; 4.2. 5.1.; 5.2.	27. Evaluare sumativă la unitatea de învățare: „PROBLEMELE GLOBALE ALE LUMII CONTEMPORANE”		1	Test complex
Unitatea de învățare „DEZVOLTAREA SUSTENABILĂ ÎN LUME ȘI ÎN REPUBLICA MOLDOVA”					
1. Interpretarea realității geografice prin mijloace și limbaje specifice, manifestând interes pentru dezvoltarea sustenabilă a mediului 3. Abordarea unor situații problemă ale mediului local, regional și global, demonstrând responsabilitate și respect față de natură și societatea umană 4. Investigarea spațiului geografic prin conexiuni interdisciplinare, din perspectiva educației pe	1.1. Explicarea unei realități spațiale investigate (direct sau indirect) prin utilizarea corectă a limbajului geografic 3.1. Argumentarea soluțiilor la situațiile-problemă ale lumii contemporane 3.2. Proiectarea unor acțiuni de soluționare a situațiilor-problemă ale lumii contemporane în funcție de dinamica acestora 4.1. Evaluarea realității geografice a lumii contemporane realizând conexiuni interdisciplinare 4.2. Investigarea spațiului geografic aplicând conexiuni	28. Dezvoltarea sustenabilă: caracteristici generale.	<i>dezvoltare sustenabilă</i>	1	-Dezvoltare sustenabilă. Baia Mare, 2017. Broșură realizată în cadrul proiectului YOUth Marketing policy makers for sUSTainable development https://ec.europa.eu/programmes/erasmus-plus/project-result-content/7a4dddc5-b432-41e1-98ab-4fcf80a99e0a/YouMUST_RO_Dezvoltare%20sustenabila.pdf
		29-30. Dezvoltarea sustenabilă în lumea contemporană și în Republica Moldova.		2	-Sîrbu, Rodica. Ghid metodologic pentru desfășurarea lucrărilor practice la disciplina Dezvoltare Durabilă / Sîrbu Rodica, Cujbă Vadim, Corman Iulia; Ministerul Educației, Culturii și Cercetării al Republicii Moldova, Universitatea Agrară de Stat din Moldova, Facultatea Cadastru și Drept. – Chișinău : S. n., 2021 (Tipogr. UST). – 67 p. ISBN 978-9975-76-331-8 (PDF).
		31-32. Rolul educației geografice în dezvoltarea sustenabilă.		2	
		33. Rolul Uniunii Europene în		1	

<p>tot parcursul vieții. 5. Valorificarea patrimoniului natural și cultural sub aspect social, intercultural, antreprenori al, demonstrând spirit civic</p>	<p>interdisciplinare 5.1. Evaluarea patrimoniului natural și cultural din perspectiva dezvoltării sustenabile 5.2. Realizarea proiectelor de valorificare rațională a patrimoniului natural și cultural din perspectiva dezvoltării sustenabile</p>	<p>dezvoltarea sustenabilă a lumii contemporane.</p>			<p>https://drive.google.com/file/d/11VsYFpHiP_HWWhrFRi4WCkrrkSSEE4Rvru/view -Obiectivele de dezvoltare durabilă https://mecc.gov.md/sites/default/files/obiective_de_dezvoltare_durabila.pdf -Adaptarea Agendei 2030 de dezvoltare durabilă la contextul Republicii Moldova. 2017. https://www.md.undp.org/content/moldova/ro/home/sustainable-development-goals.html https://www.md.undp.org/content/moldova/ro/home/library/search.html?q=&tagid=topics%3Amdg-sdg https://www.md.undp.org/content/moldova/ro/home/library/sdg/na_ionalizarea-agendei-de-dezvoltare-durabil-in-contextul-republ/na_ionalizarea-indicatorilor-pentru-obiectivele-de-dezvoltare-du.html https://www.md.undp.org/content/moldova/ro/home/library/sdg/na_ionalizarea-agendei-de-dezvoltare-durabil-in-contextul-republ/ghid-privind-na_ionalizarea-obiectivelor-de-dezvoltare-durabil.html https://www.md.undp.org/content/moldova/ro/home/library/sdg/na_ionalizarea-agendei-de-dezvoltare-durabil-in-contextul-republ/adaptarea-agendei-2030-de-dezvoltarea-durabil-la-contextul-repub.html Dezvoltare durabilă – abordări teoretico-metodologice http://www.bjs.ro/Document_Files/Documente/00000161/6k3d8_concepte%20ale%20dezvoltarii%20durabile.pdf</p>
	<p>1.1. 3.1.3;2;4.1; 4.2;5.1; 5.2</p>	<p>34. Evaluare sumativă la unitatea de învățare: „DEZVOLTAREA SUSTENABILĂ ÎN LUME ȘI ÎN REPUBLICA MOLDOVA”</p>		<p>1</p>	<p>Test complex</p>